

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Kultuuriministeerium
min@kul.ee

Teie 20.10.2026 nr 1-11/1120-1

Meie 28.10.2026 nr 2.3-4/26/4262-2

Arvamuse avaldamine eelnõule

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile arvamuse avaldamiseks spordiseaduse täiendamise seaduse eelnõu. Seoses eelnõuga on meil järgmised märkused ja tähelepanekud.

1. Kavandatud SpS § 11² lg 5 loetleb isikuandmed, mida kolleegiumid võivad töödelda, kuid ei sätesta piisavalt selgelt andmetöötamise eesmärki. Samuti ei ole eelnõus ega seletuskirjas nimetatud, millisele IKÜM art 6 lg-s 1 sätestatud õiguslikule alusele ning terviseandmete töötlemisel millisele art 9 lg-s 2 sätestatud erandile töötlemine tugineb. Seletuskirjas viidatakse üksnes sellele, et eesmärk peab olema seotud avaliku huvi täitmisega. Kui kavandatud on tugineda IKÜM art 6 lg 1 p-le e koos art 9 lg 2 p-ga g, tuleb põhjendada, milles seisneb töötlemist õigustav oluline avalik huvi, miks on töötlemine taotletava eesmärgi saavutamiseks vajalik ja proportsionaalne ning millised sobivad ja konkreetsed meetmed on ette nähtud andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks. Pelgalt viitest maailma dopinguvastasele koodeksile ei piisa ning see ei asenda riigisisest õigusest tuleneva õigusliku aluse ega IKÜM art 9 lg-s 2 sätestatud tingimuste põhjendamist. Nimetatud koodeks võib olla abiks riigisisese regulatsiooni kujundamisel, kuid seadusandja peab iseseisvalt määrama konkreetsed eesmärgid, õigusliku aluse ning vajalikud kaitsemeetmed.

Eelnõu seletuskirjas küll selgitatakse, et isikuandmed on vajalikud dopinguvastaste reeglite rikkumise menetlemiseks, asjaolude väljaselgitamiseks ja otsuste tegemiseks, kuid arvestades töödeldavate andmete koosseisu laiust ja tundlikkust ning terviseandmete töötlemisega kaasneva põhiõiguste riive intensiivsust, tuleb töötlemise eesmärgid piisavalt selgelt sätestada seaduses. Need ei tohiks jääda üksnes eelnõu seletuskirjast tuletatavaks. Seletuskirjas märgitakse, et isikuandmete töötlemise eesmärk peab olema sätestatud seaduse tasandil, kuid eelnõu tekstist töötlemise eesmärki ei nähtu.

IKÜM art 6 lg 3 ja pp 45 kohaselt võib IKÜM art 6 lg 1 p-de c ja e põhinev liikmesriigi õigus täpsustada mh töötlemise üldtingimusi, vastutavat töötlejat, töödeldavate isikuandmete liike, asjaomaseid andmesubjekte, andmete saajaid, eesmärgipiiranguid, säilitamisega ning muid seadusliku ja õiglase töötlemise tagamiseks vajalikke meetmeid. Käesoleval juhul ei ole töötlemise eesmärk ega võimalike andmesaajate ring piisavalt selgelt määratud ning täpsustamist vajab ka see, keda käsitatakse „teiste menetlusse kaasatud isikutena“.

2. Kui riigisisene õigus näeb ette eriliigiliste isikuandmete töötlemise, peab vastav regulatsioon IKÜM art 9 lg 2 kohaldatavast punktist sõltuvalt sisaldama sobivaid ja konkreetseid meetmeid andmesubjekti põhiõiguste ja huvide kaitseks. Seega ei piisa üksnes sellest, et seadusega antakse õigus terviseandmeid töödelda. Täiendavate kaitsemeetmetena võib kõne alla tulla näiteks terviseandmete töötlemise juhtude ja eesmärkide täpne piiritlemine, juurdepääsu võimaldamine

üksnes konkreetse menetlusega seotud isikutele, juurdepääsutoimingute logimine ja korrapärane kontroll, menetluse lõppemisel ebavajalike terviseandmete varasem kustutamine, menetlusosalistele suurema läbipaistvuse tagamine, võimalusel andmete pseudonüümimine, konfidentsiaalsuskohustus vms. Vastutava töötleja määramine ja üldise säilitustähtaja kehtestamine on vajalikud töötlemise üldtingimuste määratlemiseks, kuid need ei ole käesoleval juhul iseenesest piisavad terviseandmete töötlemisega kaasnevate riskide maandamiseks.

3. Kavandatava SpS § 11² lg 5 p-i 2 kohaselt võivad kolleegiumid töödelda menetlusala isiku ja teiste menetlusse kaasatud isikute isikuandmeid, sh terviseandmeid, mis on asja menetlemisel olulised. Selline sõnastus on väga avar ega piiritle piisavalt, milliseid andmeid ja millistel juhtudel võib töödelda. Kuna säte võimaldab hõlmata sisuliselt erinevaid isikuandmeid, muudab see sama löike teiste punktide piiritleva tähenduse ebaselgeks ega vasta määratletuse ja ettenähtavuse nõudele. Seletuskiri küll märgib, et loetelu ei anna alust töödelda igas menetluses kõiki andmeid, kuid see piirang ei tulene seaduse tekstist. Lisaks töötlemise eesmärgi sätestamisele tuleb piiritleda täpsemalt töödeldavate isikuandmete kategooriad. Sättes kasutatud sõna „olulised“ tuleks asendada rangema vajalikkuse kriteeriumiga „... lahendamiseks vajalikud“.

Seletuskirjas nimetatakse võimaliku töödeldava teabena mh sportlase haiguslugu. Haigusloo kui tervikliku dokumendi töötlemise vajadus tuleb eraldi põhjendada, sest menetlusküsimuse lahendamiseks võib olla piisav üksnes asjassepuutuv väljavõte või konkreetse tervisega seotud asjaolu kinnitamine. Eriti rangelt tuleb hinnata menetlusala isikust erinevate isikute tervise- ja raviandmete töötlemise vajadust.

4. Seletuskirja kohaselt säilitatakse isikuandmeid Kultuuriministeeriumi turvalises keskkonnas Delta. Seletuskirjast ei nähtu aga piisavalt, kellel on juurdepääs dopingumenetluse toimikutele, kas juurdepääs on piiratud üksnes asja menetleva kolleegiumi liikmetega ning millistele ametnikele või süsteemi haldajatele võib veel juurdepääs olla antud. Seaduses tuleks sätestada terviseandmetele juurdepääsu piirav aluspõhimõte.

5. Kavandatava SpS § 11² lg 6 kohaselt säilitatakse lg-s 5 nimetatud isikuandmeid asjas lõpliku otsuse jõustumisest 10 aastat või kuni rikkumise eest määratud karistuse perioodi lõppemiseni, sõltuvalt sellest, kumb tähtaeg on pikem. Seletuskirjas põhjendatakse tähtaega ISDP lisaga A. Üksnes viide rahvusvahelisele standardile ei ole siiski piisav põhjendus IKÜM art 5 lg 1 p-s e sätestatud säilitamise piirangu põhimõtte järgimise kohta. Riigisisese regulatsiooni seletuskirjas tuleb põhjendada, miks on valitud säilitustähtaeg vajalik iga hõlmatud andmekategooria ja töötlemiseesmärgi puhul. Näiteks ei nähtu seletuskirjast: miks on valitud säilitustähtajaks just üldised kümme aastat aga mitte näiteks viis või kaheksa aastat; miks tuleb kontaktandmeid säilitada kümme aastat või kauem; miks tuleb kõiki menetlustoimikus sisalduvaid terviseandmeid säilitada sama kaua kui otsuse ja karistuse põhiandmeid; miks on pärast otsuse jõustumist vaja säilitada teiste menetlusse kaasatud isikute andmeid sh terviseandmeid; kui kaua säilitatakse andmeid menetluses, milles rikkumist ei tuvastatud; kui kaua säilitatakse andmeid juhul, kui menetlus lõpetatakse otsust tegemata vms.

Mitmekordsete rikkumiste tuvastamise vajadus võib põhjendada lõpliku otsuse, rikkumise ja karistuse põhiandmete pikemaajalist säilitamist. See ei põhjenda automaatselt kogu menetlustoimiku, kõigi terviseandmete, kontaktandmete ning kolmandate isikute andmete säilitamist sama tähtaja jooksul. Seetõttu tuleb säilitustähtaegu hinnata andmekategooriate ja töötlemiseesmärkide kaupa. Eristada tuleks vähemalt lõplikku otsust ning rikkumise ja karistuse põhiandmeid, menetlustoimikut ja tõendeid, menetlusala isiku terviseandmeid, teiste menetlusse kaasatud isikute andmeid ning menetlusi, milles rikkumist ei tuvastatud või otsust ei tehtud.

Kõigi kogutud isikuandmete säilitamine kavandatud säilitustähtaja jooksul ei näi olevat vajalik ega proportsionaalne. Eelnõus ega seletuskirjas ei ole esitatud põhjendusi, mis tõendaksid kõigi kogutud isikuandmete ühetaolise säilitamise vajalikkust kogu kavandatud tähtaja jooksul.

6. Eelnõus ei reguleerita kolleegiumide otsuste ega neis sisalduvate isikuandmete avalikustamist või edastamist (nt teistes dopinguvastases süsteemis osalevatele isikutele või organisatsioonidele). Juhul kui isikuandmeid avalikustatakse või edastatakse, tuleb seda seaduses reguleerida. Seletuskirjas ei ole seda teemat ka kuidagi käsitletud.

7. Teiste menetlusse kaasatud isikute andmed võidakse saada menetlusaluselt sportlaselt või muust allikast, mitte andmesubjektilt endalt. Sellisel juhul kohaldub IKÜM art 14. Eelnõus ega seletuskirjas seda teemat samuti ei käsitleta kuidagi. Näiteks kuidas teavitatakse teisi menetlusse kaasatud isikuid nende andmete töötlemisest; millal ja millise teabe ulatuses teavitamine toimub; kas mõnel juhul kavandatakse tugineda IKÜM art 14 lg-s 5 sätestatud erandile; millised meetmed kaitsevad teavitamata jätmise korral andmesubjekti õigustatud huve. Seda tuleb eelnõu koostajal täiendavalt analüüsida ning vajadusel näha ette asjakohased meetmed andmesubjekti õigustatud huvide kaitseks.

8. Eelnõu koostajal tuleb analüüsida, kas dopinguvastase menetluse eesmärkide saavutamiseks on vajalik piirata mõnda IKÜM art-s 12–22 sätestatud andmesubjekti õigust. Kui õigusi ei piirata, kohalduvad andmesubjekti IKÜM-ist tulenevad õigused üldises korras. Kui mõne õiguse piiramine on vajalik, peab piirang põhinema seadusel ja vastama IKÜM art 23 tingimustele. Eelnõust ja seletuskirjast ei nähtu, kas andmesubjekti õiguste võimalikku piiramist või nende õiguste rakendamist menetluse ajal on analüüsitud.

9. Seletuskirjas puudub käsitus selle kohta, kas kavandatava töötlemise puhul on vajalik IKÜM art 35 kohane andmekaitsealane mõjuhindang. Arvestades kavandatava töötlemise laadi ja ulatust, sh terviseandmete, teiste menetlusse kaasatud isikute andmete ning võimalike alaealiste andmete töötlemist, tuleb hinnata, kas töötlemine võib tõenäoliselt kaasa tuua suure ohu füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele. Seletuskirja kohaselt on menetlusi eeldatavasti kuni viis aastat, mis vähendab töötlemise kvantitatiivset ulatust ja mida tuleb mõjuhindangu vajaduse hindamisel arvesse võtta, kuid see ei välista suure ohu tekkimist. Seletuskirjas tuleks esitada vähemalt mõjuhindangu vajaduse analüüs. Kui järeldatakse, et IKÜM art 35 kohane mõjuhindang ei ole vajalik, tuleb seda järeldust põhjendada.

Kokkuvõttes vajab eelnõu andmekaitseõiguse vaatest täiendavat analüüsi ja korrekture.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Andres Kudrjavitsev
Andres.Kudrjavitsev@aki.ee
627 4109